

Brida eiendom AS
Postboks 3033
8603 MO I RANA
Att.Inger Hilde Solstad

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ole Christian Skogstad,
Tilde Nygård (forurensning)
Elisabeth U. Pettersen (reindrift)

Innspill ved oppstart - Detaljreguleringsplan - Steinbekken næringsområde - Rana

Statsforvalteren viser til varsel datert 27.02.22 om oppstart av arbeid med detaljreguleringsplan for Steinbekken næringsområde.

Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for et sentrumsnært mottaks- og behandlingsanlegg for ikke-forurensede og lett forurensede overskuddsmasser.

Statsforvalterens innspill

Det aktuelle arealet er i kommunedelplanen av 16.06.14 for det meste avsatt som til LNFR-formål, men hvor et område på Høgmoan er avsatt til næringsformål. Område like øst for dagens næringsbebyggelse er i reguleringsplan av 1983 for Gammeljordet - Steinbekken Del B regulert til industriformål.

Det fremgår ikke entydig av planprogrammet om gjeldende arealavklaring på overordnet plannivå vil bli fulgt opp eller om det legges opp til avvik. Statsforvalteren påpeker at pbl. § 12-1 tredje ledd angir at private planforslag innholdsmessig må følge opp hovedtrekk og rammer i kommuneplanens arealdel og foreliggende områdereguleringer. Bestemmelsen tar sikte på å styrke den overordnede planleggingen etter loven. Bestemmelsen i tredje ledd er ikke til hinder for at kommunen fremmer og vedtar private reguleringsplanforslag i strid med kommuneplanens arealdel eller foreliggende områdereguleringer. At forslaget er i strid med overordnede arealplaner, vil imidlertid være et tungtveiende argument for å nekte det fremmet.

Forurensing

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for et sentrumsnært mottaks- og behandlingsanlegg for ikke-forurensede og lett forurensede overskuddsmasser. Vi legger til grunn at det dreier seg om naturlige mineralske masser som ekskluderer tilvirkede mineralske materialer, slik som betong og asfalt, sedimenter og muddermasser eller blandede fraksjoner. Massene skal tas imot for gjenbruk, videreforedling og deponering med et langsiktig perspektiv. Det kommer frem av forslag til planprogram at anleggets størrelse tilsier at det kan bemannes.

Et anlegg hvor det skal tas imot, behandles og deponeres ikke-forurensede overskuddsmasser (avfallskode 1601 i henhold til NS 9431:2011) kan være konsesjonspliktig etter forurensningsloven § 11, jf. § 29. For et anlegg av det omfanget som her planlegges, sammenholdt med lokaliseringen, mener Statsforvalteren at spørsmålet om behov for tillatelse etter forurensningsloven må være avklart før oppstart av mottak av masser. Gjenvinning av ikke-forurensede masser kan tenkes å innebære aktiviteter som sortering, sikting og knusing. Her bør forurensningspotensialet når det gjelder støy, støv, og avrenning vurderes i konsekvensutredningen. Knuseverk (stasjonært eller midlertidig/mobilt) omfattes av forurensningsforskriften kapittel 30 (forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel), som da vil stille krav til anlegget med hensyn til disse utslippene.

Et anlegg hvor det tas imot og deponeres lett forurensede masser (avfallskode 1603) er et inert deponi som reguleres etter avfallsforskriften kapittel 9, og den som skal drive et slikt deponi må ha tillatelse etter forurensningsloven, jf. avfallsforskriften § 9-7. Deponi må ha tilfredsstillende bemanning til å oppfylle alle krav i avfallsforskriften (og tillatelsen), som dreier seg blant annet om mottakskontroll og drift- og overvåkningsprosedyrer. Deponiet må være utformet i tråd med avfallsforskriftens krav til inerte deponi, herunder skal fyllingsbunn og -sider bestå av et mineralsjikt som har en permeabilitet på $K \leq 1,0 \times 10^{-7}$ m/s, med en tykkelse ≥ 1 m. Det er sannsynlig at det blir stilt vilkår til begrensning, oppsamling, rensing og overvåkning av sigevann. Også for deponi for ikke-forurensede masser kan det stilles slike vilkår for å motvirke forurensning.

I søknad om tillatelse etter forurensningsloven må det bl.a. redegjøres for mottakskontroll, resipientforhold, avrenning og håndtering av overvann og andre forurensninger som støy og støv¹.

Statsforvalteren anser det som hensiktsmessig at kommunen også tar inn bestemmelser til reguleringsplanen som setter krav til mottakskontroll, håndtering av avrenning/sigevann, og andre kilder til forurensning som konsekvensutredningen avdekker. Vi minner om forurensningsloven § 11 fjerde ledd som sier at forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner.

Miljø- og naturverdier

Store deler av næringsområdet, herunder eksisterende masseuttaksområde, består av løsmasser. Omkringliggende berggrunn er kalkrik, og består for en stor del av kalkglimmerskifer med enkelt striper av mindre næringsrik kvartsglimmerskifer. Kalkglimmerskifer danner grunnlag for rike naturtyper og kalkkrevende vegetasjon. Arealet mellom Høgmoan og E12, samt Stormoenområdet, ble i 2020 kartlagt etter NiN-metodikken. Kartleggingen viste at området har betydelige arealer med gammel granskog, rik gransumpskog og høgstaudegranskog (nær truet) med høy kvalitet.

Langs Steinbekken et stykke oppstrøms planområdet er det videre registrert flere forekomster av åpen flomfastmark (nær truet). Det er ikke urimelig at denne naturtypen finnes nedstrøms NiN-kartleggingsområdet, og da innenfor eller i influensområdet til planområdet det nå meldes oppstart for. Dette gjelder kanskje spesielt i områder der bekken har utviklet et meanderende mønster.

Hva gjelder artsmangfold i området er det fra før registrert forholdsvis mange vertstrær med gubbeskjegg (NT), særlig i eldre barskog. Videre finnes det registrert en del rødlistede fuglearter i området, hvorav registreringer av hekkende sandsvaler (VU) og potensielt hekkende granmeis (VU) er forholdsvis nye.

¹ Se både avfallsforskriften § 9-8 og forurensningsforskriften § 36-2 om krav til innhold i søknad om tillatelse etter forurensningsloven.

Formålet med bestemmelsene om konsekvensutredninger er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer skal gjennomføres. Konsekvensutredningen må identifisere og beskrive naturmangfoldet som kan bli påvirket og vurdere vesentlige virkninger for miljø, jf. naturmangfoldlovens miljørettsprinsipper. Planprogrammet skal bl.a. i tilstrekkelig grad redegjøre for alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Et viktig grunnlag for denne vurderingen er hvilke forhold som anses som nødvendige og beslutningsrelevante å belyse i saken, og videre om eksisterende naturkartlegginger er tilstrekkelige eller om det her må innhentes ny kunnskap.

Nåværende kartleggingsstatus og påvist kvaliteter i tilgrensede områder taler for at det i dette tilfellet bør innhentes ny kunnskap om naturtyper i planområdet.

Myr

Planområdet vest og sør for Gammeltømmeret inkluderer fire myrpartier. De fleste av disse er ifølge NIBIOs digitale markslagskart grunn myr, mens den nærmest E12 er dyp.

Drenering og ødeleggelse av myr byr på store utfordringer og er i utgangspunktet ikke tilrådelig. Myr er et økosystem med høy grunnvannstand, der nedbrytningen av dødt organisk materiale går så langsomt at det skjer en opphopning av delvis omdannet materiale. En rekke plante- og dyrearter i Norge har våtmark som levested. Mange våtmarker, og særlig myrer, har stor kapasitet til å lagre og filtrerer vann, og dette gjør at de kan dempe flom og inneha en rensefunksjon. Myr er naturtypen på landjorda som lagrer mest karbon. Det er karbon som ellers ville ha bidratt til global oppvarming. Det er en nasjonal målsetting om reduksjon i utslipp av klimagasser og reduksjon i klimafotavtrykk. Vi viser til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, der det bl.a. stilles krav om at tiltak og virkemidler for slik utslippsreduksjon skal tas inn i planleggingen. Det forventes i denne sammenheng at det i konsekvensutredningen fremskaffes kunnskap om omfanget av forventet klimagassutslipp som følge av planlagt arealbruk.

Steinbekken

En av hovedhensiktene med planarbeidet er å utbedre Steinbekken med tanke på dens funksjon som gyteområde tilknyttet Ranelva. I dette ligger det planer om åpning av bekkelukkingen gjennom Steinbekkhaugvegen og steinsetting. Videre er det planer om å tilrettelegge for en sammenhengende gytebekk på fire kilometer.

Statsforvalteren har ingen særlige innvendinger mot åpning av bekkelukkingen gjennom Steinbekkhaugvegen, selv om denne pr. i dag ikke fungerer som et totalt vandringshinder.

Steinbekken er pr. i dag vurdert til å ha god økologisk tilstand. Fra fossen og ned til samløpet med Ranelva, en strekning på ca. en km, er det oppgang av sjørret. I perioden 1985-1988 kartla/boniterte Statsforvalteren alle betydelige sideelver til Ranavassdraget. Formålet var å registrere produksjons-/utsettingspotensiale for laks. De nederste fem kilometerne av Steinbekken ble i denne sammenheng bonitert. Steinbekken har ikke vært benyttet som utsettingsområde, og ble i sin tid ikke vurdert som særlig aktuell for framtidige utsetninger.

Når det gjelder evt. omlegging/flytting av Steinbekken som følge av motfyllingsbehov i bunnen av dalen, er dette et meget omfattende naturinngrep som i utgangspunktet bør unngås. Også tilrettelegging for vandring forbi dagens vandringshinder vil kunne medføre stort terrenginngrep. Dersom slike inngrep skal kunne forsvares, må det som et minimum foreligge

mesohabitatundersøkelse eller bonitering som bekrefter at bekkens potensial som gyteområde klart overstiger ulemmene inngrepene medfører.

Ifølge vannressursloven § 8 må ingen iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten. Konsesjonspliktige tiltak i vassdrag må ha konsesjon etter loven her, og konsesjon kan ikke erstattes av rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven. Vannressursloven § 20 første ledd bokstav d gir vassdragsmyndigheten dog en mulighet for å kan fastsette unntak fra konsesjonsplikten etter § 8 for tiltak som er tillatt i en reguleringsplan.

Reindrift

Planområdet er innenfor beiteområdet til Ildgruben reinbeitedistrikt. Opplysninger om beitebruk og reindrifas særverdiområde finnes på nettsiden nordlandsatlas.no/reindriftkart. Reindrifskartene er en illustrasjon på hvordan reindrifsnæringa i hovedsak og normalt bruker og flytter mellom sine beiteområder. Sammen med distriktsplanen gir kartene en overordnet og generell innføring i distriktets driftsmønster.

Reindrifsfaglig kunnskap og medvirkning

Vi anbefaler at forslagsstiller tar direkte kontakt med reinbeitedistriktet på et tidlig tidspunkt i planprosessen. Aktiv medvirkning fra reindrif i utredningsfasen, gir tiltakshaver mulighet til å avklare eventuelle konfliktområder og drøfte mulige avbøtende tiltak tidlig i prosessen.

Reinbeitedistriktet er en viktig kilde til informasjon for konsekvensutredningen av temaet reindrift, da de kjenner detaljene rundt bruken av området best.

Viser for øvrig til to relevante veiledere for planlegging innenfor samiske reinbeiteområder; Veileder om reindrift og plan- og bygningsloven (LMD 2021) – berører også KU ([lenke](#)) og Sametingets planveileder ([lenke](#)).

Digitaliserte plankart

Kommuner som har geosynkronisering av plandata med Kartverket må sørge for at også høringsutkast blir gjort tilgjengelige for synkronisering. Kommuner som ikke har geosynkronisering må fortsatt sende høringsutkast av alle plantyper til plannordland@kartverket.no. Planen vil da både bli kvalitetssikra og gjort tilgjengelig gjennom Nordlandsatlas.

Samordning av statlige innsigelser i Nordland

Statsforvalteren har i henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev av 22.12.17 ansvar for å samordne innsigelser fra regionale statsetater i Nordland i plansaker. Vi ber om at kommunen setter av tid til dialog med berørte statlige myndigheter, i den grad det dreier seg om arealkonflikter. En slik dialog bør fortrinnsvis skje før saken sendes på offentlig ettersyn. Statsforvalteren kan bidra til å gjennomføre en slik dialog.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Ole Christian Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rana kommune

Nordland fylkeskommune